

2017

jaarbeeld

Radboudumc

Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat

Woord vooraf

De zorg verandert voortdurend, dat ervaart elk lid van onze samenleving direct of indirect. Een van de onderdelen van die zorg is de aandacht voor zingeving en spiritualiteit. En ook die is voortdurend in beweging. Dat merk je in gesprekken met mensen: de manier waarop men betekenis geeft aan ziekte en, bijvoorbeeld, mantelzorg is individueel verschillend, maar verschilt vandaag de dag ook ten opzichte van pakweg vijftig jaar geleden. Voor geestelijk verzorgers en pastores vormt dit een uitdaging tot permanente herbezinning: hoe bereik je de patiënten, hun familie, de medewerkers? En hoe vinden zij ons?

Dit jaarbeeld biedt een inblik in onze activiteiten in 2017. Een inblik in hoe we op de verschillende plekken van het ziekenhuis met patiënten en hun naasten in gesprek gaan, met ook dit jaar weer specifieke aandacht voor dagbehandeling en polikliniek naast de klinische afdelingen. Ook een inblik in rituelen waarbij wij als experts betrokken zijn, met dit jaar een historische verwijzing naar de bevrijding van Nijmegen in 1944. We geven u ook een inblik in het onderwijs en de trainingen die we verzorgen voor zorgverleners in opleiding en nascholing, zowel intern als extern. Onze opleidingswerkplaats voor geestelijk verzorgers heeft zich inmiddels bewezen. Onder meer hierover hebben we gepubliceerd in een aantal wetenschappelijke en vakpublicaties, met als hoogtepunt de promotie van collega Richart Huijzer.

Ongeveer de helft van de korte verslagen in dit jaarbeeld komt van onze collega's in opleiding. Hieruit blijkt hoe wij ons als Dienst willen bewegen in een context van permanent leren en uitwisselen. Uitwisseling zoeken we ook graag met u als lezer: we staan graag open voor uw reacties en suggesties. Dat helpt ons om onze dienstverlening steeds opnieuw te verbeteren met het oog op het welzijn van allen die in het Radboudumc opgenomen worden, op consult of bezoek komen, of er werken.

Wim Smeets

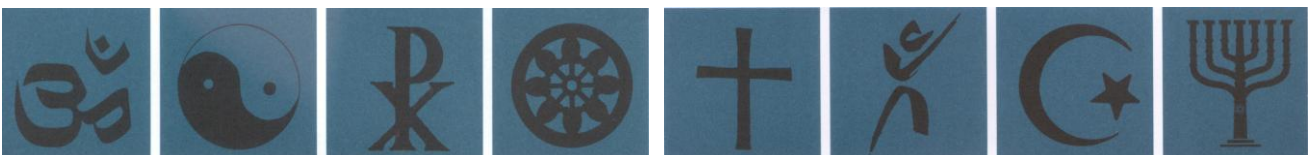
Zingeving en spiritualiteit in de palliatieve zorg

In het voorjaar kreeg de afdeling Anesthesiologie en Palliatieve Zorg van ons ziekenhuis bezoek van Agora, het landelijk ondersteuningspunt voor palliatieve terminale zorg. De voorzitter, oudstaatssecretaris Clemence Ross-van Dorp, uitte haar waardering voor de wijze waarop het palliatief consultteam de vier dimensies (te weten de lichamelijke, de psychische, de sociale en de spirituele) probeert te integreren in zorg, onderwijs en onderzoek.

Ross-van Dorp spoorde het team, en in het bijzonder ook de consulent spirituele zorg aan om op de ingeslagen weg verder te gaan, met name inzake de inbedding van zingeving en spiritualiteit in de palliatieve zorg.

Bij deze gelegenheid overhandigde Wim Smeets haar het recent verschenen Handboek Spiritualiteit in de Palliatieve Zorg.

Wim Smeets

Zomaar een hoekje in het ziekenhuis – interview met Astrid Bulte

In opleiding zijn binnen onze Dienst brengt heel wat leerervaringen met zich mee, zowel op het persoonlijke als op het professionele vlak. Astrid Bulte, geestelijk verzorger i.o., is naast haar werk bij ons ook lerarenopleider. Tot haar verrassing ervaart ze geen breuk tussen die twee werelden, maar brengen beide haar bij een rode lijn in haar leven: het begeleiden van mensen, het samen met hen zoeken naar hun eigen kracht. Op de vraag wat tot nu toe in haar opleidingstraject de meest leerzame ervaring is geweest, aarzelt ze even. Maar dan vertelt ze met verve over een kort moment in het contact met een patiënt.

‘Een man op cardiologie had per abuis geen communie ontvangen op zondag. Al pratend besloot ik hem die alsnog te brengen. Maar ja, op zo’n zaal van vier mensen, met de onrust die daarbij hoort ... Lastig. En ik had het vermoeden dat het hem niet alleen om de communie ging, maar dat hij ook iets aan me kwijt wilde. Ik vond een rustig hoekje op de afdeling en door een paar simpele middelen werd dat een ‘rituele ruimte’: door gebaren en woorden, in stilte en in de communie zelf. Na afloop zei de patiënt: “dit heeft echt mijn hart blij gemaakt, als ik nu zou sterven, zou het goed zijn.”

Ik heb ervan geleerd dat ik een ‘rituele ruimte’ kan scheppen en daarin kan voorgaan; die rol ligt mij. Maar het belangrijkste voor mij was dat ik zomaar, onverhoeds, in een hoekje van het ziekenhuis het hele gebeuren als een geschenk kon ontvangen. Dat het een geschenk is, ook voor mij, hoort wezenlijk bij mijn werk als geestelijk verzorger.’

Ans Bertens

(foto: Hans Dornseiffen)

Eerst politie, dan bediening

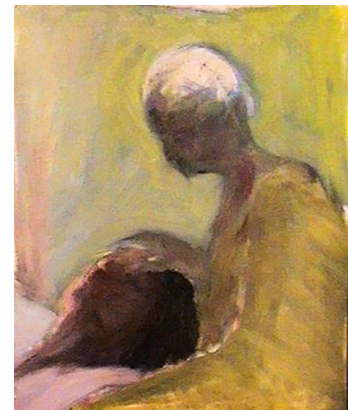
Om 06:30 uur komt er een telefoontje of ik met spoed naar de afdeling wil komen voor een bediening. Eenmaal aangekomen word ik staande gehouden door de verpleegkundige. De patiënte in kwestie is een onnatuurlijke dood gestorven. De bediening kan pas plaatsvinden als de lijkschouwer en twee agenten hun onderzoek hebben afgerond.

Ik kan kennismaken met twee zussen van de overledene en hun echtgenoten. Er zijn veel gevoelens bij hen te zien: de droefheid die met de dood gepaard gaat, de onzekerheid over hoe het nu gaat lopen en het verlangen een bediening te kunnen krijgen voor hun overleden (schoon)zus. Aan dat verlangen wil ik graag tegemoetkomen, maar dat mag nog niet.

Waar de dood op de kamer voor ‘rust’ zorgt, zorgen twee agenten in blauw voor leven in de gangen. Hun menselijkheid is verstopt achter hun professionaliteit. Rustig bewegen ze zich over de afdeling, duidelijk een impact nalatend op zowel familie als medewerkers. Niet alle verpleegkundigen zijn hieraan gewend, de familie wordt gestoord en ik kan er alleen maar naar kijken.

Na een uur of twee is het onderzoek afgerond en wordt het lichaam afgestaan aan de familie. In alle rust kan ik samen met hen stilstaan bij alles wat er in de afgelopen tijd met hun (schoon)zus thuis en op de afdeling gebeurd is. Hoewel... Een keer worden we nog met een luide, zakelijk klop op de deur gestoord. Het zijn de twee agenten die dit keer hun menselijkheid laten prevaleren en hun medeleven komen betuigen.

Tom Lormans

Even thuis geven

Door de hal en gangen van het ziekenhuis lopen dagelijks vele mensen. Onderweg naar of terugkomend van een afspraak, een bezoek, een behandeling. En wachtend. Wachtend tussen afspraken in, wachtend op een familielid, een naaste, de taxi. Als stagiair mag ik tussen en met deze mensen in die wandelgangen vertoeven. En daar zo met iemand spreken, een praatje maken. Op een bankje, binnen of buiten, aan een tafeltje in het restaurant.

We raken in gesprek, over haar hartproblemen en de afspraak op de cardiologiepoli. Ze gaat een arts ontmoeten die gespecialiseerd is in hartproblemen bij vrouwen. Ik loop met haar mee naar de poli. Daar vervolgen we ons gesprek tot een verpleegkundige haar naam noemt. Ze bedankt me vriendelijk voor het gesprek en attente gedrag. Later zie ik haar terug – en zij mij – in de centrale hal. Ze vertelt van haar positieve gevoel: deze arts luisterde, kiest een andere benadering en ziet nieuwe perspectieven. Er gaan 'dingen' gebeuren nu. Ze bedankt me nogmaals. Fijn.

Soms duurt een gesprek kort en soms wat langer. Mensen blijken het prettig en zinvol te vinden, deze spontane aanspraak, het vertellen over ziekte, bekommernissen, lastige gevoelens en omstandigheden. In velerlei bewoordingen geven ze dat te kennen.

Voor mij als persoon, als stagiair, was het een vreugdevolle ervaring om mee te doen in dit pilot-praatproject. In het contact ontstaat ontmoeting en vertelruimte. Ontmoeting die gewoon in de openbare ruimte iets van vertrouwelijkheid kan verwezenlijken. Dat je voor een ander even thuis kan geven.

Ytsje de Groot

Herdenkingsbijeenkomst voor overleden kinderen

Op zaterdag 1 november werden bij de jaarlijkse herdenkingsbijeenkomst de overleden kinderen van het Amalia kinderziekenhuis herdacht. Het was een mooie en ook een droevige dag. Eerst waren er gespreksgroepen voor de ouders. Ook voor de broers en zussen was een groepsbijeenkomst georganiseerd.

Daarna was er de herdenkingsdienst in het auditorium. Voor in de zaal stond een tafel met verschillende kleuren kaarsen en om de tafel heen was een kring van ballonnen gemaakt. De ouders van alle kinderen konden naar voren komen om een kaars voor hun kind aan te steken nadat zijn of haar naam genoemd was. Dit werd afgewisseld met gedichten en muziek. De ouders hadden zelf liederen uitgekozen. Elk gezin dat er was had een zwaar verlies meegemaakt. En daar stonden we deze dag bij stil.

(foto: Hella Smits)

Wat de dag voor de ouders heeft kunnen betekenen kan ik niet met zekerheid zeggen. Wel was te zien dat velen met tranen in hun ogen weg gingen. Ook de manier waarop de ouders graag alles wilden meenemen, de kaars, een ballon en het houtje waar de kaars op stond, zegt veel.

Wat zo'n herdenking met mensen kan doen werd me ook duidelijk in een gesprek met een kinderverpleegkundige die er bewust voor gekozen had om *niet* aanwezig zijn. Hij zei: 'Ik heb vanuit mijn werk veel van deze mensen een tijd meegemaakt en door mijn functie lukte het me om een zekere afstand te bewaren. Als ik bij die bijeenkomst zou zijn valt die afstand ineens weg en komt het wel heel dichtbij.' Zo dichtbij kwam de herdenking bij veel van de aanwezigen. Bij de ouders, broers en zussen en ook bij de zorgverleners die bij hen betrokken zijn geweest.

Hella Smits

Kerstliedjes zingen

Tijdens de kerstdagen is het erg rustig in het ziekenhuis, zeg maar gerust uitgestorven. Geen enkele patiënt komt voor zijn of haar plezier naar het ziekenhuis, maar om met de kerst, bij uitstek een feest van warmte en gezelligheid, niet thuis te kunnen zijn is natuurlijk extra vervelend.

Om de patiënten die in het ziekenhuis moeten blijven toch wat vrolijkheid en gezelligheid te bezorgen trok er op de ochtend van eerste kerstdag een groep zangers door het ziekenhuis om op verschillende afdelingen kerstliedjes te zingen. Het was alweer de

(foto: Thomas van Heerde)

zesde keer en ieder jaar wordt de groep groter, met ditmaal meer dan dertig deelnemers: een bont gezelschap van tieners tot senioren, van wie sommigen in kerst-outfit, eentje met een accordeon en allemaal met goede zin!

Je hoopt als koor dat het zingen voor de patiënten een moment van vrolijke afleiding zal zijn, en de blij en opgetogen gezichten lieten dat inderdaad duidelijk blijken. Wij als zangers werden ook zelf vrolijk en blij van het samen voor anderen zingen en het was mooi om die positieve energie te delen en weer terug te krijgen. En is dat niet waar kerst over gaat?

Moritz Boegel

Opleiding in diversiteit

Onze Dienst omvat onder meer het zogeheten Radboudumc KPV-Expertisecentrum Geestelijke Verzorging en Pastoraat, waarbij KPV staat voor Klinische Pastorale Vorming. Een van de taken van het expertisecentrum is het (verder) opleiden van afstuderende of net afgestudeerde geestelijk verzorgers. Zij hebben bij ons of elders hun stage reeds afgerond. Het eerste jaar dat men bij ons leert en werkt is men 'trainee'; als alles goed verloopt, volgt er een tweede jaar als 'geestelijk verzorger in opleiding (i.o.)'. In 2017 hadden wij drie trainees en vier geestelijk verzorgers i.o. in ons team. Deze collega's werken dus in principe twee jaar bij ons en volgen in die tijd een postacademiale opleiding tot geestelijk verzorger in een (academisch) ziekenhuis.

Het opleidingstraject bestaat uit het werken op verschillende afdelingen, onder begeleiding van een ervaren geestelijk verzorger. Daarnaast volgt men cursussen en trainingen, supervisie en begeleide intervisie. Ook wordt meegekeken met bijvoorbeeld moreel beraad en onderwijs. De bedoeling is dat men na afloop van het traject voldoende bagage heeft om zelfstandig en professioneel de taken van een geestelijk verzorger in een (academisch) ziekenhuis te kunnen uitvoeren.

Interessant voor ons team is dat sommige van deze collega's elders al een loopbaan hebben gehad, bijvoorbeeld in het onderwijs of het bedrijfsleven. Deze collega's zijn zich aan het omscholen. Anderen staan nog aan het begin van hun loopbaan en brengen juist daardoor een eigen dynamiek mee. Ook in levensbeschouwelijk opzicht leveren trainees en geestelijk verzorgers i.o. een eigen bijdrage. Sommige van hen zijn levensbeschouwelijk stevig verankerd, anderen zijn meer zoekend en ontwikkelen zich ook in dit opzicht buiten de geijkte paden.

Dankzij dit opleidingstraject zijn wij in verschillende opzichten een heel divers team geworden. Wij hopen dat we zo tegemoet kunnen komen aan de grote diversiteit aan patiënten die in het Radboudumc zijn opgenomen. Ook hopen we door dit opleidingstraject bij te dragen aan de vernieuwing van onze beroepsgroep. En vooral: een zinnige bijdrage te leveren aan een goede start van de loopbaan van deze collega's als geestelijk verzorger.

Anneke de Vries

De binnenkant van het ambt

Sommige geestelijk verzorgers zijn als predikant (dominee) verbonden aan een geloofsgemeenschap en een religieuze traditie, ook in ons ziekenhuis. Om hun werk in een zorginstelling te kunnen doen hebben ze net als iedereen een arbeidsovereenkomst maar daarnaast dragen ze ook een zogeheten 'ambt'. Dat ambt is als het ware een keurmerk van de geloofsgemeenschap waaraan ze verbonden zijn. Voor sommige patiënten is dat prettig. Ze weten wat ze aan een dominee hebben en zijn ermee vertrouwd. Voor andere patiënten staat het verder weg. En voor sommige patiënten is het lastig of vervelend omdat ze bijvoorbeeld nare herinneringen hebben aan religiositeit of er vervelende ervaringen mee hebben opgedaan.

Ik wilde weten hoe het ambt in de dagelijkse praktijk van de geestelijk verzorger werkt. Werkt het positief door in je contact met patiënten als je niet alleen 'professional' bent, met kennis en vaardigheden, maar ook 'confessional', iemand die zijn of haar werk doet vanuit een bepaalde levensovertuiging? Of heb je er last van? Of maakt het niks uit? En werkt het misschien ook door in het andere werk dat je doet in een zorginstelling zoals bijvoorbeeld bij medisch-ethische vragen?

Na jaren van onderzoek, dat deels bestond uit interviews met collega-predikanten die als geestelijk verzorger in een zorginstelling werken, en deels uit literatuurstudie, promoveerde ik op 6 juli 2017 aan de Protestantse Theologische Universiteit in Groningen op het proefschrift *De binnenkant van het ambt*. De titel verradt dat het ambt door mijn collega's als iets belangrijks wordt ervaren. Het ambt is verweven met hun identiteit. Het bepaalt mede wie zij zijn in hun werk en hoe zij zich ten opzichte van patiënten en hun naasten, maar ook in de omgang met collega's, opstellen.

Dr. Richart Huijzer te midden van een hooggeleerd gezelschap
(foto: PTHU)

'Het raakt je binnenkant', zei een collega me. Zo had ik meteen de titel van het boek gevonden. Het ambt, zo blijkt, werkt over het algemeen positief door in de contacten met patiënten. Dat wordt allemaal niet zo expliciet benoemd maar het schept een zekere ruimte. Ruimte voor de ziel, voor vragen die er toe doen als je ziek bent. Als beroepsgroep kunnen we met mijn onderzoek weer verder. In het belang van patiënten en hun naasten. In het belang van goede zorg waarin er aandacht mag zijn voor levensvragen.

Richart Huijzer

Summerschool met internationaal karakter

Voor de vierde keer werd door ons KPV-Expertisecentrum Geestelijke Verzorging en Pastoraat een summerschool georganiseerd, nu voor het eerst onder de vlag van de Radboud Summer School. Het thema in deze jaargang was: *Leadership and Identity: The Integration of Spirituality in Healthcare, Welfare and Education*. Hein van Dongen (Academie voor Geesteswetenschappen, Utrecht) en Wim Smeets waren de coördinatoren. Hoe om te gaan met de spanningsvolle verhouding in hedendaagse organisaties tussen de nadruk op markt en doelmatigheid enerzijds en de aandacht voor de mens en diens bezieling aan de andere kant? Op welke wijze kan spiritualiteit bijdragen tot een verdieping van de organisatie-identiteit? Welk leiderschap is daarvoor nodig? Docenten die deze vragen behandelden waren onder anderen Baziël van Engelen, Jos Kole en Gert Jan van der Wilt van het Radboudumc, en Chris Hermans, Peter Nissen en Hans Schilderman van de Radboud Universiteit. De enthousiaste deelnemers kwamen uit diverse Europese en Aziatische landen en waren werkzaam in zorg, onderwijs en welzijnswerk.

Wim Smeets

Groep Summerschool 2017; derde van rechts: Hein van Dongen, vierde van rechts: Wim Smeets.

Bezielde verbindingen met SPIRIT

In januari ben ik begonnen als geestelijk verzorger i.o. in het Radboudumc. Op diverse afdelingen ben ik werkzaam in patiëntenzorg en daarnaast ben ik werkend en lerend bezig met onderzoek. Dit jaar heb ik een pilotonderzoek op de afdeling Interne Geneeskunde opgezet. We nemen bij patiënten vóór en na een interventie onder meer de SPIRIT vragenlijst af om zo meer zicht te krijgen op de dimensie van zingeving en spiritualiteit. We zijn gestart met één controlegroep en twee soorten interventies: mensen kunnen zich aanmelden ofwel voor een tweetal individuele gesprekken met een geestelijk verzorger ofwel voor een groepstraining waarin ze worden begeleid bij het schrijven van hun spirituele autobiografie. De SPIRIT-vragenlijst geeft inzicht in de thema's en de aspecten van zingeving en spiritualiteit waar iemand op dat moment mee bezig is. We brengen een beginsituatie in kaart en kijken: wanneer is er nu sprake van behoefte aan ondersteuning en/of begeleiding? En vervolgens: zien we ook een effect van de interventies?

Hoe graag ik ook direct aan de slag wilde gaan, eerst moest er een afdeling bereid gevonden worden om aan dit onderzoek mee te werken. Zodoende hadden Wim Smeets en ik aan het begin van het jaar een afspraak op Interne Geneeskunde met afdelingshoofd professor Jan Smit en chef de clinique Alexander Rennings. Ik was wat zenuwachtig, hoe zou het thema van dit onderzoek ontvangen worden? Eenmaal bij het kantoor van Jan Smit was mijn spanning weg, op de deur hing een grote poster: Bezielde Verbindingen. Een teken dat we aan het goede adres waren? Alexander Rennings suggereerde om het onderzoek uit te voeren onder patiënten met een mitochondriële aandoening. Thema's die een rol spelen voor deze patiënten zijn bijvoorbeeld erfelijkheid, moederschap, onbekendheid en onvoorspelbaarheid van de aandoening en de impact ervan op het dagelijks leven. Jan Smit vulde aan: we voelen over het algemeen als artsen wel aan wanneer er 'iets' van zingeving een rol speelt. Maar we kunnen er nog zo weinig mee, en om als arts hier nou verder onderzoek te doen... Het is veel mooier als jullie dat vanuit jullie eigen vak kunnen doen.

Zoals de poster al deed vermoeden waren we inderdaad helemaal op het juiste adres!

Niecky Fruneaux-van Amerongen

Deur Jan Smit met poster
(foto: Niecky
Fruneaux-van Amerongen)

FAN – Een oude vriendschap

FAN staat voor Friendship Albany – Nijmegen. De vriendschap tussen Nijmegen en de Amerikaanse stad (met Nederlandse wortels) Albany ontstond in 1947, toen de inwoners van Albany met vele tonnen aan hulpgoederen bijdroegen aan de wederopbouw van Nijmegen. Dit jaar werd de zeventigste verjaardag van de vriendschapsband herdacht met een feestweek in september, waarvoor vele Amerikaanse gasten waren overgekomen.

Een van de onderdelen was een klein maar betekenisvol ritueel in het studiecentrum van de medische faculteit. Onze Dienst was gevraagd hieraan mee te werken door het uitspreken van een overdenking en het begeleiden van een ritueel. We verzamelden ons rond de plaquette waarop vermeld staat dat het gebouw is toegewijd aan de 82nd Airborne Division van de Verenigde Staten. Deze soldaten vochten voor de bevrijding van Nijmegen en velen van hen lieten daarbij het leven.

Het was een ontroerend moment om daar te staan, samen met onze bevrijders (zelfs een veteraan was aanwezig!), hun nabestaanden, en met inwoners van Albany en Nijmegen die in al die jaren hechte banden hebben opgebouwd. In respectvolle woorden en in een gebed van dank werden de jonge mannen herdacht die in 1944 zijn omgekomen omwille van onze vrijheid en waardigheid. Met rode rozen drukten we ons meelevens en onze aandacht uit. Zo werd het een klein ritueel van troost en saamhorigheid tussen toen en nu, tussen Amerika en Nederland.

Ans Bertens

Ritueel bij de herdenkingsplaquette (foto: Ger Loeffen)

Wetenschappelijke publicaties 2016

Grevel, S. 'In dialoog met tragiek en vergankelijkheid. Geestelijke verzorging en het vormgeven aan een rouwdialoog middels kunst'. *Religie en Samenleving*, 12, 2-3, 249-258.

Huijzer, R. *De binnenkant van het ambt. Een groundedtheory-onderzoek naar de ambtsbeleving en levensbeschouwelijke identiteit van protestantse pastores in zorginstellingen, in dialoog met Paul Ricoeur*. Delft: Eburon.

Meurs, J. van, Smeets, W., Vissers, K.C.P., Groot, M. & Engels, Y. 'Nurses Exploring the Spirituality of Their Patients With Cancer. Participant Observation on a Medical Oncology Ward'. *Cancer Nursing 2017*, DOI:10.1097/NCC.0000000000000526.

Willemse, S.J., Smeets, W., Leeuwen, E. van & Foudraine, N. 'Spiritual Care in the Intensive Care Unit: An Integral Part of Daily Intensive Care?'. *Netherlands Journal of Critical Care*, 25, 2, 62-65.

Vakpublicaties 2017

Huijzer, R., Smeets, W. & Vries, A. de. 'Een opleidingswerkplaats voor geestelijk verzorgers. Opleidingsplaatsen in het Radboudumc'. *Tijdschrift Geestelijke Verzorging* 20, 85, 34-38.

Smeets, W. 'Ethiek en supervisie. Cliëntgerichte en professioneel-biografische invalshoeken'. *Tijdschrift voor begeleidingskunde*, 6, 3, 2-11.

Vries, A. de. Recensie van: Kees en Margriet van der Kooi, *Goed gereedschap is het halve werk. De urgentie van theologie in pastoraat en zielzorg*. Boekencentrum 2017. In: *Tijdschrift Geestelijke Verzorging*, 21, 89, 65-66.

Publieksactiviteiten

Niecky Fruneaux-van Amerongen, 2017. 'Spirituele screening, interventie en effectmeting'. Diverse presentaties. Pilotonderzoek Interne Geneeskunde, Radboudumc Nijmegen.

Ytsje de Groot en Elly van Kuijk, 2017. 'Op de terugweg. Geestelijke verzorging op de polikliniek'. Diverse presentaties in het Radboudumc over dit project.

Jacqueline van Meurs, 12 juni. 'Onderzoek naar Spirituele zorg geïntegreerd in de dagelijkse zorgpraktijk'. Lezing tijdens Agora werkconferentie 'Spirituele Zorg', Bunnik.

– 7 oktober, samen met Dr. Yvonne Engels Trainen verpleegkundigen met ondersteuning van een contactclown op wetenschapsmarkt 'Kom en ontdek... Gezondheidswetenschapper voor één dag', Radboudumc Nijmegen.

– 1 december. 'Spirituele vragen van palliatieve patiënten herkennen en verkennen'. Voordracht tijdens de Nederlands-Vlaamse Wetenschapsdagen Palliatieve Zorg, Amsterdam.

Wim Smeets, 14-18 augustus. Organisatie en coördinatie internationale Summer School cursus *Leadership and Identity: The Integration of Spirituality in Healthcare, Welfare and Education* van Radboud Universiteit Summer School.

– 25-28 augustus. 'Spiritual Biography'. Lezing voor de European Conference on Pastoral Care and Counseling in Helsinki, Finland.

– 8 september. 'Tussen oude en nieuwe taal'. Presentatie op symposium 'Religie in de moderne samenleving'. Vincent de Paul Center voor Spiritualiteit, Nijmegen.

Bestuurlijke functies

Saïda Aoulad Baktit: lid Taskforce niet-westerse migranten Radboudumc; lid Commissie Internationalisering Radboudumc; lid Commissie Moskeebesturen Nijmegen.

Richart Huijzer: voorzitter Werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg van de Protestantse Kerk in Nederland; voorzitter Centraal Interkerkelijk orgaan Kerk en Overheid en Gezondheidszorg; vice-voorzitter Commissie Medische Ethiek Radboudumc; lid Team Moreel Beraad Radboudumc; lid Commissie Opleidingen Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers; secretaris Commissie Wetenschap Vereniging van Geestelijk VerZorgers (VGVZ); lid Werkgemeenschap Predikanten regio Nijmegen.

Jacqueline van Meurs: lid bestuur Stichting Geestelijk Verzorgers binnen de Palliatieve Zorg thuis; lid Programmaraad Netwerk Palliatieve Zorg Zuid Gelderland; lid Commissie Oncologische en Palliatieve Zorg VGVZ; lid Werkgroep Quapal voor kwaliteitsverbetering Palliatieve zorg binnen het Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL).

Jocelyn van Nieuwenhuyzen: lid Kindercomfort-team Amalia Kinderziekenhuis; lid team jongeren met heupdysplasie; lid palliatief consultteam.

Wim Smeets: lid European Council on Pastoral Care and Counseling; lid Commissie Identiteit Radboudumc; lid Raad van Toezicht Raad Institutioneel Niet Gebonden Geestelijk Verzorgers; lid Werkgroep Quapal IKNL; lid Commissie Wetenschap VGVZ; lid Bestuur en Trainersberaad Raad voor de Klinische Pastorale Vorming en Pastorale Supervisie (RKPV&PS).

Anneke de Vries: lid Trainersberaad RKPV&PS; lid Werkgemeenschap Predikanten regio Nijmegen; lid Classis Nijmegen Protestantse Kerk in Nederland.

Medewerkers Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat

Geestelijk verzorgers/pastores:

mw. drs. J.H.C.M. Bertens, dr. J.J.A.M. de Groot, T.P.G. van Heerde MA, dr. R. Huijzer (manager bedrijfsvoering), mw. drs. J.M.J. van Meurs, mw. drs. M.A. Singendonk-Brugmans, dr. W. Smeets (diensthoofd) en mw. dr. J.E. de Vries.

Islamitisch geestelijk verzorger/intercultureel zorgconsulent: mw. S. Aoulad Baktit.

Secretariaat: mw. S. Ebbeng en mw. P. Kersten.

Tijdelijk medewerkers

Geestelijk verzorgers i.o./trainees werkervaring/onderzoek:

M. Akpınar MA, M. Boegel MA, mw. drs. E.V. Boels BA, mw. dr. ir. A.M.W. Bulte, drs. A.J.F. Drissen, mw. drs. M.A.C. van Eck, mw. N.T.Z. Fruneaux-van Amerongen MA, mw. drs. S.H.E. Grevel, mw. Y.M. de Groot, S. Joustra BA, mw. E. van Kuijk MA, A.H.M. Lormans MA, mw. J. van Nieuwenhuyzen MA, mw. Y.L.L.M. Panhuijsen, mw. drs. ir. S.N.M. van Rooijen, J.I. Schilling MA, mw. E. Smits, mw. H. Smits MA, mw. I.W.M. Springvloet BA, mw. M.I. Verboom-van der Kuil MA, mw. drs. C. van Waveren-Hogervorst, mw. Y. Weeseman MA, drs. M. Wielhouwer en mw. S.M. Zielman MA.

Postadres, contact en informatie

Radboudumc 941/Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat

Postbus 9101

6500 HB Nijmegen

Telefoon: (024) 36 13320

Email: secretariaat.gvp@radboudumc.nl

Intranet: <http://portal.umcn.nl/organisatie/gvp/Pages/home.aspx>

Internet: <https://www.radboudumc.nl/afdelingen/geestelijke-verzorging-en-pastoraat>